

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	2	2	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	3
---	---	---	---

9

B.A./B.Sc. (General) 3rd Semester
(2122)

JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION
(In all Mediums)

Paper : Print Journalism

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— Question No. I is compulsory. Select and attempt **ONE** question from each unit.

I. Attempt any **SEVEN** out of the following in about **50-80** words each :—

- (a) Unity in Design.
- (b) Define News.
- (c) Human Interest Feature.
- (d) Hard News.
- (e) Lead.
- (f) Headline.
- (g) Define ideation.
- (h) What is a Story Structure ?
- (i) White Space.
- (j) Mention two responsibilities of a sub-editor. 7×2=14

UNIT—I

II. What is a feature ? Explain its types. Substantiate with suitable example. 14

III. Explain news. Discuss about the nature and types of news. 14

UNIT—II

- IV. Explain the various sources of news. Give suitable examples with each. 14
- V. How does idea generation help in writing features ? Explain a few idea generation techniques with examples. 14

UNIT—III

- VI. Explain the role and responsibilities of a sub-editor in a newspaper organization. 14
- VII. What is a copy ? Explain how is it edited in a print organization. 14

UNIT—IV

- VIII. Discuss the various principles of design. 14
- IX. What is a font ? Write short notes on :
- (a) Line and Shape
 - (b) Texture
 - (c) White Space. 14

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रश्न न. I अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करें।

- I. निम्नलिखित में से प्रत्येक के लिए लगभग 50-80 शब्दों में कोई सात प्रश्न कीजिए :
- (a) डिजाइन में समरूपता।
 - (b) समाचार को परिभाषित करें।
 - (c) मानव हित सुविधा।
 - (d) हार्ड न्यूज।
 - (e) लीड।
 - (f) शीर्षक।
 - (g) विचारधारा को परिभाषित करें।
 - (h) कहानी की संरचना क्या है ?
 - (i) व्हाइट स्पेस।
 - (j) उप-संपादक की दो जिम्मेदारियों का उल्लेख करें। $7 \times 2 = 14$

ਯੂਨਿਟ-1

- II. ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਲੇਖ ਕੀਆ ਹੈ ? ਇਸਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕੀ ਵੀਆਖੀਆ ਕੀਯੋ। ਉਪਯੁਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਪੁਸ਼ਟਿ ਕੀਯੋ। 14
- III. ਸਮਾਚਾਰੋਂ ਕੀ ਵੀਆਖੀਆ ਕਰੋਂ। ਸਮਾਚਾਰੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 14

ਯੂਨਿਟ-2

- IV. ਸਮਾਚਾਰ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਧਨੋਂ ਕੀ ਵੀਆਖੀਆ ਕੀਯੋ। ਪ੍ਰਤੀਏਕ ਕੇ ਸਾਥ ਉਪਯੁਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀਯੋ। 14
- V. ਵਿਚਾਰ ਸ੍ਰਿਜਨ ਕੈਸੇ ਸਮਾਚਾਰ ਪਤ੍ਰਾਦਿ ਮੇਂ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਲੇਖਨ ਮੇਂ ਮਦਦ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਉਪਯੁਕਤ ਉਦਾਹਰਣੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਵਿਚਾਰ ਸ੍ਰਿਜਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕੀ ਵੀਆਖੀਆ ਕਰੋਂ। 14

ਯੂਨਿਟ-3

- VI. ਏਕ ਸਮਾਚਾਰ-ਪਤ੍ਰ ਸੰਗਠਨ ਮੇਂ ਉਪ-ਸੰਪਾਦਕ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਔਰ ਉਤਰਦਾਇਤਵੋਂ ਕੀ ਵੀਆਖੀਆ ਕੀਯੋ। 14
- VII. ਪ੍ਰਤਿਲਿਪੀ ਕੀਆ ਹੈ ? ਬਤਾਏਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟ ਸੰਗਠਨ ਮੇਂ ਇਸੇ ਕੈਸੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ? 14

ਯੂਨਿਟ-4

- VIII. ਡਿਜਾਇਨ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 14
- IX. ਫੌਂਟ ਕੀਆ ਹੈ ? ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋਂ :
- (a) ਰੇਖਾ ਔਰ ਆਕਾਰ
- (b) ਬਨਾਵਟ
- (c) ਵਾਈਟ ਸਪੇਸ। 14

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

- I. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 50-80 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ :
- (a) ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦਾ ਮੇਲ।
- (b) ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (c) ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ।

- (d) ਹਾਰਡ ਨਿਊਜ਼
- (e) ਲੀਡ
- (f) ਸਿਰਲੇਖ
- (g) ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (h) ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (i) ਵ੍ਹਾਈਟ ਸਪੇਸ
- (j) ਉਪ-ਸੰਪਾਦਕ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ। $7 \times 2 = 14$

ਯੂਨਿਟ-I

- II. ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਲੇਖ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਢੁਕਵੀਂ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ। 14
- III. ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ। 14
- V. ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੇਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 14
- VII. ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪੀ (Copy) ਕੀ ਹੈ ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਿੰਟ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 14

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14
- IX. ਫੋਂਟ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (a) ਰੇਖਾ ਅਤੇ ਆਕਾਰ
 - (b) ਬਨਾਵਟ
 - (c) ਵ੍ਹਾਈਟ ਸਪੇਸ। 14